

vinarske šole v Mariboru. Poslovenil Iv. Belle." V tem delu, ki je sicer zelo poljudno in priprosto pisano, najdemo na 27. strani o silvanca med drugim sledeče: „Najbolj rodi (silvanec), če se reže po renskem načinu na ločne in čepe." Ta nauk se mi ne zdi povsem primeren, zakaj zapeljal je nekateri ali recimo: večino vinogradnikov v ormoško-ljutomerskih gorica, da smo silvanca preveč oblagali, tako, da je izgubil že po 6. in 7. letih svoj les in rodovitnost. Mesca avgusta leta 1914 si je ogledal pisec teh vrstic okrog 30 vinogradov v ormoško-ljutomerskih gorica, a je našel le v štirih vinogradih bujno rastoči silvanec, povsod drugod je kazala ta vrsta jasno znamenja nazadovanja. Ponemotljivo so morali vinogradniki upravitelj oslabelosti silvanca svoje vinograde že po 10 do 12 letih obstanka na novo rigolati in zasajati.

Ker silvanec — kakor znano — razmeroma še precej zgodaj zori in ima njegovo vino prav malo kisline, a tem več sladkobe, zato je silvančevino vino kaj primereno za mešanje z bolj kislim šiponom. Škoda bi torej bilo, silvanca v ormoško-ljutomerskih gorica opustiti, kakor so to nekateri vinogradniki vsled slabih izkušenj s to vrsto že storili. Obdržimo še torej in nadalje silvanca v ormoško-ljutomerskih gorica, a zapomnimo si, — to naglašam izrecno — kar piše R. Goethe na strani 35 svoje knjige „Weinbau und Kellerwirtschaft (Vinarstvo in kletarstvo): Silvanec zelo rad rodi ter da mlo in prijetno vino, na šparono pa se naj ta trtna vrsta ne reže, ker te rezi ne prenese." Ta nauk izkušenega strokovnjaka je važen in naj se ne prezre.

Anton Kosi, Središče.

Kdor hoče postati premožen . . .

Vsak pameten gospodar je dolžan skušnje drugih posnemati. Le tako bo naše gospodarstvo napredovalo. Po izjavi deželnega kulturnega sveta češkega v Pragi je eden prvih prešičerejev na Češkem Jožef Batik, najemnik dvora v Nitrebi, pošta Oužice. Ta mož ima v Avstriji najlepše pitališče za 1800 prešičev in plemenski svinjak, ki ima res izredno lepe živali. Sam opisuje, kako je prišel do teh izrednih uspehov. Naše gospodinjje bo prešičereja odličnega moža gotovo zanimala. On piše:

„Pri meni se vsak prešič na dan zredi za 300—400 gramov, nekateri 500—700 gramov na dan. Porabim le 100 gramov beljakovin za prešiča na dan, torej niti polovico tega, kar zahteva znani prof. Lehmann za vsakega prešiča. Gotovo imajo na Nemškem manj plemenite živali, ki so veliko zunaj na prostem, da morejo toliko beljakovin porabiti. Uspeh seveda ne odgovarja dragi krmilnik. Taka hrana je za nas potratna. Se doječe svinje dobijo pri meni le 100 gramov beljakovin na dan.

Glavna krma je pri nas vedno pesa in sicer izboljšana krmilna pesa — primus, ki ima 8 do 9 odst. in večih tudi do 12 odstotkov sladkorja v sebi. Pesa mora vsak kmet sejati, kolikor največ more in sicer pesa, ki ima dosti sladkorja v sebi, ker le taka je dobra za rejo in pitanje. Jaz in moj sin sva storila — kar je bilo mogoče. Ko sva spoznala, da pesne vrste, ki se navadno prodajajo, prešičem niso dale dobre krme, sva jo skušala izboljšati. Uspeh naju je prav iznenadil. Sin je spisal knjigo o obdelovanju pese in o najboljšem krmiljenju z njo. Zdaj imamo lastno izvrst-

pot, kakor izgubljeni sin, ki je v svoji veliki revščini in bedi zopet našel pot do svojega dobrotljivega očeta.

Nikakor pa ne smemo misliti, da je vsak že za to grešnik, če ga Bog obišče s trpljenjem; kajti tudi v tem oziru nas sveta vera uči tolažljive resnice.

Bog pošlje trpljenje tudi pravičnim, da jih skuša in poveča zasluženo za nebesa. Bog se hoče prepričati, ali mu bodo pravični tudi v trpljenju in nesreči ostali zvesti in stanoviti. Pravični morajo v stiskah in nadlogan pokazati, ali njihova pobožnost res prihaja iz čiste ljubezni do Boga.

Vojaki! Poglejte si pobožnega Joba. Bil je pravičen, kakor ga ni bilo na zemlji. Bog mu pošlje veliko skušnjo: vzame mu vse — otroke, bogastvo in nazadnje še telesno zdravje. Hudobni duh je bil prepričan, da Job v teh orozih nesrečah ne bo ostal zvest Gospodu. Vendar Job ni preklinjal Boga, temveč se je popolnoma udal v voljo božjo in s tem pokazal, da je Boga bolj ljubil, kakor vse drugo na svetu. Obenem pa si je z voljnimi prenašanjem od Boga mu naloženih križev in težav tudi povečal zasluženo za nebesa.

Ravno isto opazujemo v posebni meri na Mariji. Z največjo popolnostjo in svetostjo je vedno služila le Bogu. Pa Bog ji je pošiljal kljub temu trpljenje za trpljenjem. Sedem mesev žalosti in bridkosti je prebivala Marijino sveto srce; zato jo sv. Cerkev v litanijah z vso pravico nazivlje Kraljico mučencev. Kes Marija je šla „po mnogih nadlogah v božje kraljestvo“ (Dj. ap. 14, 21) in si je ravno s trpljenjem zaslužila najvišjo čast in slavo med svetniki v nebesih.

Krščanski vojaki! Tudi vi ste dozdaj zvesto služili Bogu; pa Bog vam je kljub temu naložil težko breme vojnih križev in težav. Naj vas pri tem tolaži

ne vrsto — primus — ki z njo zalagava skoro vso Češko. (Ta pesa je podobna valjasti ekendorfski. In kdor bi jo želel naročiti, naj kar piše na zgornji naslov.) Boljše pese gotovo ni mogoče dobiti. Brez primusa bi v prešičereji ne napredoval veliko.

Moje krmiljenje prešičev dokazuje, kako neumno je trdilo, da prešič uživa preveč človeške hrane, in da je nevaren prehrani ljudstva. Mojih krmil ne bi jedel prav nobeden človek, ko bi imel še tako hudo lakoto.

Izmed vseh živali porabi najboljšo prešič pesa, ki ima veliko vode v sebi. Za dobro rast potrebujejo prešiči tudi suhih, mineralnih (rudninskih) in organskih snovi. Te snovi se jim morajo dati v suhi krmil. To je potrebno za prebavljanje in za zdravje. V ta namen rabim z najboljšim uspehom lucerno. Po leti krmim vedno pokošeno lucerno, navadno drobno zrezano, kakor zdaj pesa. Po zimi pa krmim posušeno lucerno. Seveda bi prešiči ne uživali kar take detelje. Dobil sem torej iz Hamburga poseben mlin. Lucerno prav dobro posušim in na tem mlinu v moko izmeljem. Znanprej bom prav vso lucerno mlet, ker so se mi dosedaj izkušnje izvrstno obnesle. Ravno do tega prepričanja so prišli Amerikanci, ki zelo rabijo to zmleto lucerno. Strokovnjaki pravijo, da ima ta zmleto nemška detelja več redilnih snovi v sebi, kakor otrobi. Lucerna je torej kraljica vseh krmilnih rastlin, pesa pa kraljica gomoljev. Če se ti kraljici skupaj prav rabita, bodo prešiči lepi, kmet pa trden. — Lucerna ne daje le suhe organske snovi, ampak tudi apno, rudnine in dušik. Lucerna nima sladkorja, tega ima pesa v izobilju; posušena lucerna nima soka, tega ima zopet pesa. Tako se ti dve rastlini najboljše izpopolnjujeta.

Če se to dobro porabi, se mora iz malega posestva prav veliko prešičev prerediti.

Se nekaj posebno povdarja g. Batik. Za zdravje prešičev je neobhodno potrebno toplo ležišče, torej obilo stelje. Prešiči lažje pogrešijo dobro krmo, kakor dobro ležišče. Marsikdo ima hrome in bolne prešiče. Vzrok je navadno slaba stelja.

Sicer se bo pa izplačalo, prešiče rediti, ker zelo že primanjkuje masti.

To so dobički!

Mnogi dandanes zavidajo kmeta, ker lahko svoje pridelke malo boljše proda kot pred 5. ali 10. leti. Kmet bi dandanes ne smel imeti malo boljsega stališča in bi se moral mučiti samo z dolgovi, obrestmi, davki itd.

Ako pogledamo računsko zaključke velikih tovarn, bank itd., vidi se, da izkazujejo ti zavodi in ta podjetja naravnost ogromne dobičke. Tako n. pr. izkazuje Bergmanova tovarna usnja v Novem Bičevu na Češkem za leto 1916 čiste ga dobička 600 tisoč K, t. j. 40 odstotkov na delniško glavnico. To podjetje je dolga leta pred vojsko izkazovalo v svojih računih izgubo in ni razdeljevalo nikake dividende. Za časa vojske se je naenkrat vrstilo med podjetja, ki so si iz vojskih razmer nakovala na tisoče in tisoče zlatnikov. Od čiste ga dobička po 600.000 K je tovarna 473.000 K porabila za križje prejšnjih izgub, poleg tega pa je še razdelila med svoje delničarje čistih 127.587 K. Letni račun za leto 1915 je še zanimivejši. Tovarna je dosegla celo 1.255.407 K čiste ga dobička, tako, da se je glavnica, ki je po-

misel, da Bog s trpljenjem samo skuša vašo stanovitost v dobrem in vam obenem ponuja priložnost, pomnožiti si zasluženo za nebesa.

Da pa bodo križi in težave za vas res zaslužljivi, morate jih potrpežljivo nositi, uđani v voljo božjo. Treba se je v stiskah in nadlogah ravnati po nauku modrega Siraha, ki pravi: „Nosil, kar ti je Bog naložil; skleni se z Bogom in potrpi . . . Vse, kar se ti prigodi, sprejmi, in prenašaj bolečine ter imej potrpljenje v svoji ponižnosti“ (Sir. 2, 3, 4). Zgled prave uđanosti v voljo božjo naj vam bo trpeči Job, ki je pri vsaki nesreči in izgubi, katera ga je zadela, zaklical: „Gospod je dal, Gospod je vzel: kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi čiščeno Gospodovo ime“ (Job. 1, 21). Vojaki! V najhujših bolečinah pa se spomnite trpečega Jezusa na Olski gori. Naš Zveličar je tam imel pred svojim duhom vse trpljenje, ki mu ga je namenil Bog. Njegova človeška narava se je tresla pred tem groznim trpljenjem, in prosil je svojega nebeskega Očeta, da odvzame grenki kelih trpljenja od njega; pa svojo popolno uđanost v voljo božjo je pokazal s tem, da je pristavil besede: „Pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti“ (Mat. 26, 39).

Ganljiv vzgled potrpežljive uđanosti krščanskega vojaka v božjo voljo nam pripoveduje Bernhard Dühr iz D. J. v svojih „Vojnih zgledih“. V temnem gozdu so našli težko ranjenega vojaka Viljema B., ki je že pet dni ležal tam brez vsake pomoči in hrane. Komaj so ga prenesli v bolnišnico, je umrl. Imel je pri sebi bilježnico. V to je še v zadnjih urah svoje ga življenja s tresočo roko zapisal nekatere stavke, iz katerih posnamemo, da so njegove misli vedno bile pri Bogu. On piše: „Ker je volja božja, da umrjem, zato velja moj zadnji pozdrav ljubemu Bogu. Zadet od sovražne krogle, ležim že pet dni tukaj in si ne morem pomagati. Umrjeti bom moral gladu. Več-

ložena v podjetje (1% milijona K) obrestovala celo po 85%. To je dobiček, ki nekaj pomeni, a nam tudi pove, zakaj je usnje tako drago. Kedaj pa se je v kmetijstvu kaka stvar, kak pridelek tako izobno izplačal? Poslanec Simon je v nemškem državnem zboru nedavno povdarjal, da so se v Nemčiji cene obnavalu dvignile do 400% že v prvih mesecih vojske in radi neprimerno visokih cen za vojaške čevlje se je ljudstvu (splošnosti) preveč odvzelo in podražilo ljudske potrebščine. Neka tovarna usnja v Monakovem je v letu 1915 dosegla dobiček poldruga milijona, dočim je prejšnje leto znašal dobiček „samo“ 191.000 mark. Dividenda se je povzdignila od 4 na 30%. Tovarna v Strassburgu pa je povzela svoj dobiček kljub visokim odpisom od 1.200.000 mark na osem milijonov mark. Usnjarna v Norimberku pa je pri svoji obratni glavnici 400.000 mark zaslužila v letu 1915 celo 430.000 mark, to je: 110% čiste ga dobička! Mi nimamo pri rokah računskih zaključkov velikih avstrijskih in ogrskih tovarn, a dobiček Bergmanove tovarne nam je dokaz, da so vsi veliki, večinoma židovski bogataši v vojskinem času na račun ljudstva in splošnosti s podražjenjem usnja, podplatov in čevljev nagromadili velikanske dobičke.

Dobički pa niso izredno veliki same pri usnjarski stroki, ampak tudi druge tovarne, ki proizvajajo druge ljudske potrebščine, izkazujejo naravnost ođruške preostanke. Zadnje dni so poročali časniki naslednje: Ogromen dobiček je napravila v minulem letu delniška družba Fr. Odkolek, parni mlin in tvornica kruha v Visočanih blizu Prage. Pri delniški glavnici poldruga milijona kron je dosegla ta družba 871.285 K čiste ga dobička, kar znaša 53,75 odstotkov. In ta dobiček je napravila pri najpotrebnejšem živilu širokih slojev, pri kruhu. — Tvornica za čokolado v Kraljevih Vinogradih pri Pragi A. Marschner je „zaslužila“ v letu 1915 čistih 369.038 K (v letu 1914 pa „samo“ 139.779 K). Upravni svet je sklenil, da bode razdelil 13% dividendo, t. j. 26 K na akcijo. V prejšnjem letu je znašala dividenda 6,5%, t. j. 13 K. — Svinska tovarna ruma in likerjev izkazuje po poročilih iz Pešte pri glavnici 1.200.000 K skupaj 2.259.000 K čiste ga dobička, t. j. 190%. — Velika ogrska čevljarska tovarna „Turul“ v Temešvaru, delniška družba, je napravila leta 1915 1,562.546 K čiste ga dobička. Iz tega se bo izplačala 15% dividenda, javne in tihe rezerve se bodo dobro podprle, 590.939 K se prenese na novi račun. Ob enem je sklenil občni zbor, da zviša akcijski kapital za 1.000.000 K na ta način, da se vzame iz posebnega rezervnega fonda 750.000 K in razdeli delničarjem brezplačno 3750 delnic in sicer tako, da odpade na vsake štiri stare delnice po ena nova. Ker ima delnica 200 K stalne in 400 K spreminjajoče vrednosti, pomenjajo 4 podarjene delnice 1600 K darila ali 800% posebno dividendo. Vojna nese! — Na občnem zboru zapadnočeškega rudniškega društva so sklenili, da razdeli od čiste ga dobička v znesku 3.474.100 K 13% dividendo (lani 11%), 290.059 K se prenese na novi račun. — Delniška družba avstrijske petrolejne industrije je delala leta 1915 tako sijajne kupčije, da bo izplačala 50% dividendo (leta 1914 samo 10%).

V ođgled takim dobičkom v teh težkih časih bi bilo pač popolnoma na mestu, da bi se ganila naša finančna oblast, predno bo prepozno. Kje je davek na vojne dobičke?? Široki sloji naroda nosijo možato in z obudovanja vredno požrtvovalnostjo sile in nad-

krat sem prosil Gospoda pomoči. Bog mi pomoči ni poslal, pa jaz ostanem kljub temu zvest svojemu Bogu in netožim, če mi je naklonil tudi smrt. Na svidenje tukaj na zemlji ali pa v nebesih!“

Vojaki! Kakor ta vaš tovariš, tako se tudi vi uđajte popolnoma v voljo nebeskega Očeta. Če ti je Bog določil tudi smrt, sprejmi jo udano iz njegovih rok, rekoč: „Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umrjem; Jezus, tvoj sem živ in mrtev. Naj se zgodi v vsem volja Gospodova!“

Slovenski vojaki! V nešteti bojih že ste junaško zrlj smrti in niste se ustrašili najhujšega ognja! Zadenite tudi križe, ki vam jih pošilja ali dopušča Gospod, junaško na svoje rame in nosite jih možato, kakor nekaj svetih mučeničev. Mučence so trpinčili na najraznovrstnejše načine. Razpenjali so jih na natezavnice, da so se udje ločili od udov, pekli so jih na razbeljenih raznjih, kakor sv. Lovrenca; bičali so jih z železnimi verigami, trgali so jim meso z živega telesa, žgali jih z razbeljenim železom, polivali jih s smolo, povezali v slamo in potem sežgali, da so kot žive baklje razsvetljevali nočno temo, pribijali jih na križe, kuhali jih v razbeljenem olju, in počenjali vse druge grozovitosti z njimi. Pa vse te muke so mučeničev prenašali možato in junaško ter brez vsega godrnjanja. Prepevale sv. pesmi so šli v smrt in so bili veseli, da so smeli trpeti za Jezusa.

Kakor mučeničev Kristusovi, tako storite tudi vi, krščanski junaki! Sprejmite iz bežjih rok udano vsakovrstne križe in bridkosti ter jih prenašajte potrpežljivo in možato brez mrmranja, brez godrnjanja in brez preklinjanja. Z uđanostjo v trpljenju zaostite za svoje grehe, s potrpežljivostjo v križih in težavah si nabirajte in množite dan za dnevom zasluęe za nebesa ter si spletajte nevenljivi venec nebeske slave.

Prof. A. Jerovšek.

loga, ki jih je prinesla vojna. V tem pa redi vojna nekatere posameznike v takšni meri, da je naravnost nezasiščane.

Kaj je kmet?

(Izvirno.)

Kmet je uboga stvar. Tako se tukaj kmetje pogovarjajo med seboj. Dragi čitatelji! Ali niso resnične te besede? Mislim, da bo vsak mojih misli in bo rekel: da! Kajti za vse predmete, ki jih hoče prodati kmet, so nastavljene postavne cene. Dragi soseski! Ali so pri trgovcih in obrtnikih tudi nastavljene postavne cene, kako drago sme prodajati te ali one reči? So, toda samo pri nekaterih rečeh. Nekoč sem prišel v neko prodajalno in si kupil neko stvar. Ali kako se začudim, ko mi trgovec pove ceno dotične stvari. In ko vprašam, zakaj tako drago, mi poroče: ker je vojska! A tako! Pri kmečkih pridelkih pa se nič ne pozna vojska?! Tudi, pa pri čem? Ne pri tem, da bi kmet kaj dražje prodal svoje pridelke in prišel do pokritja pridelovalnih stroškov in do majhnega dobička, ampak pri tem, da mora prodati vse po nastavljenih cenah. Pa še v nečem drugem se pozna pri kmetu vojska in sicer v tem, da primanjkuje delavskih moči. Ali mestni gospodje tega nič ne vidijo? Oni pridejo ven na deželo in zahtevajo od ubogega kmeta to ali ono reč in kmet mora pri cenitvi paziti, da ga ne spravijo pod ključ. Ako hoče ubogi kmet kako blago kaj dražje prodati kot poprej, ga že obdolžijo za dražitelja. Torej kmet ima pri vseh rečeh postavne cene; a trgovec in obrtnik pa sme prodajati, kakor se mu pač zdi. Torej, dragi kmetje, zahtevajmo skupno, da se tudi za vse trgovce in obrtnike nastavi najvišje cene in da se za naše pridelke, kjer je treba, že določene zvišajo.

Ivan Marinič, Seneski vrh 30, Vel. Ned.

Kmet in dninar.

O razmerju med kmetom in dninarjem se nam vedno prihajajo iz kroga obeh slojev nove razprave in pojasnila. Mi odpiramo kajpada predale našega lista obema slojema in gledamo le na to, da se ne zapise nobena žaljiva beseda, ker je naša naloga, kmečke sloje združevati in ne razkrojivati.

Iz Planinske vasi nam piše posestnik: Z ozrom na visoki pomen poljedelstva je treba skrbeti vsakemu kmetu in poljedelcu, da se v tem resnem času pridno seže po poljedelskem orodju in ž njim izvabi iz rododarne zemlje vse, kar je neobhodno potrebno za življenski obstanek posameznika in države. Vojni zakon je poklical može brez ozira na stan in velikost kmetije pod orožje, da brani avstrijsko grudo pred sovražnikom. Za to je treba tudi doma pritegniti vsako sposobno osebo k poljedelskemu delu. V predzadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ se je oglasil dninar iz planinske okolice z željami in priporočili glede plače in draginje. Opisuje, kako se slabo plačujejo dninarji v Sentvidski župniji. Toda temu nasproti povdarjam to-le resnico: Poznam več dninarjev in hlapcev in dekel, ki niso za svojimi starišnji zaslužkom, svojih pridnih in poštenih rok med kmeti, seveda, ne da bi poznali tuje rudokope in mestne noše in sege, prigospodarili lepa posestva in lepo premoženje in danes z veseljem gledajo žulje svojih rok. Pridni kmečki delavci pridejo do svojega zaslužka v vsakem vremenu in letnem času. Pridne delavce kmetje dobro in radevolje plačajo. Samoobsebi umevno pa je, da so od dobrih zaslužkov izključeni isti delavci, koji se bojijo solnčnih žarkov in umazanih rok, kajti za kmeta in poljskega delavca je skrito zlato v blatu.

Bizeljskega se nam piše o istem predmetu: V „Slov. Gospodarju“ sem čital, kako se dninar pritožuje, da je preslaba plača in da vsled tega ne more shajati. Na to odgovarjam, da pri nas plačujejo kmetje za delo od jutra do večera dve kronici in da dajo dobro hrano. Če gre torej dninar šest dni delat kmetu, ima 12 K na teden. Ali to ni lep zaslužek?! Potem se dninar pritožuje, da ne dobi zemlje v najem. Tudi temu moram oporekati. Sedaj se dobi dosti zemlje. Dobi jo, kdor le hoče delati in še tudi čisto poceni in kolikor je hoče. Priden delavec ne bo pri kmetu nikdar kruha stradal. Ne bo mu treba zobe v steno kazati. A dninar ne sme samo sebe videti, ampak tudi premisliti, koliko mora kmet izplačati na teden, mesec in leto. Trpeti pa moramo vsi. Ko je Bog svet ustvaril, so bile razne stvari na zemlji, človeka pa ni bilo. Bog je ustvaril tedaj človeka in ga je postavil v raj. Ni mu trebalo obdelovati zemlje. Prepovedal mu je le od enega drevesa sad jesti. Ali človek ni ubogal, kar mu je Bog prepovedal. Zato ga je Bog kaznoval in mu je rekel: V potu svojega obraza boš kruh jedel! Zatorej moramo tudi mi vsi, kmetje in dninarji in drugi, trpeti in delati. A ni ga človeka na svetu, ki bi več trpel, kot kmet. Stari pregovor že pravi: Kar na svetu živi, vse kmet redi.

Italijansko bojišče.

General Kadorna je zopet doma. Na pariškem posvetovanju je baje odkrito priznal, da je nemogoče zavzeti avstrijske postojanke ali pa predreti njih črto. V teku 10 mesecev se je Kadorna torej vsaj nekaj naučil, to se mu mora priznati.

V nedeljo, dne 2. aprila, so metali laški letalci bombe na Postojno. Takoj drugi dan so se dvignili naši pomorski letalci, da jim vrnejo postojnski obisk in še prejšnja nevrnjena oblaska v Ljubljani in Trstu. Bombardirali so Jakin z dobrim uspehom.

Na skrajni zahodni tirolski meji so v visokem hribovju, imenovanem Adamello, naši zavzeti obmejni greben v višini nad 3000 metrov. Sicer pa se na celi fronti ni zgodilo nič posebnega.

Laške bombe na Postojno.

Zadnje nedeljo, dne 2. aprila, zjutraj okrog pol 8. ure, je priplulo nad Postojno pet laških letalcev, ki so vrgli na mesto kakih 17 bomb. Na nekem vrtu sta bila ubita dva vojaka od godbe, nekaj pa je bilo ranjenih. Sovražni letalci so eno uro krožili nad Postojno. Na poslopljih ni nobene škode. Na povratku so baje naši enega letalca setrelili. Tudi v petek, dne 31. marca, so krožili nad Postojno tuji zrakoplovi, katere je pa naše streljanje kmalu pregnalo.

Nov zračni napad na Jakin.

Uradno se poroča:

Kot odgovor na zračne napade italijanskih zrakoplovcov na Ljubljano, Postojno in Trst je napadel dne 3. aprila popoldne oddelek avstrijskih pomorskih zrakoplovcov, broječ deset letal, italijansko mesto Jakin, kjer je metal bombe z uničujočim učinkom na kolodvor, plinaro, ladjedelnico in na mestni del, kjer se nahajajo vojašnice. Nastalo je več požarov. Protinapad dveh sovražnih obrambnih letal je ogenj iz naših strojnih pušk prav lahko odbil. V hudem ognju treh obrambnih baterij sta prisilila 2 sovražna šrapnela enega naših letal, da se je moralo v pristanišču spustiti na tla. Drug naš zrakoplov pod vodstvom zrakoplovnega mojstra Molnarja, se je spustil tik imenovanega na tla, je prevzel oba naša zrakoplovca in popolnoma uničil zadeto letalo, ni se pa vsled neke poškodbe mogel dvigniti kvišku, ker je bilo tudi morje viharno. Iz pristanišča je priplul sovražni torpedni čoln ter dve drugi ladji, da bi se polastile obeh naših poškodovanih letal, toda ogenj strojnih pušk in bombe naših zrakoplovcov so jih prisilile, da se je morale vrniti. Na to se je posrečilo dvema našima zrakoplovoma pod vodstvom mornariškega kadeta Vamosa in ladijskega poročnika Steute, spravititi na varno vse 4 naše zrakoplovce ter zadržati obe poškodovani letali. To rešilno delo je bilo izvršeno v ognju strojnic in bomb italijanskih pomorskih letal, ki so krožili komaj 100 metrov nad našimi. Sicer smo izgubili dve pomorski letali, vsa ostala letala pa in tudi vsi zrakoplovcisi so se vrnili neškodovani.

Kako je v Gorici.

(Izvirni dopis.)

Gorica, 30. marca.

Medveda Jožeta dramite, naj bi se zgenil, pa poravnal naročnino. Jože pa se ne zgane; pa saj že od junija lanskega leta ne prebira ne Vaših uvodnih člankov, ne podlistkov, ne novic. Ne da bi se mu bil „Gospodar“ kakorkoli zameril, ampak kolera ga je ugrabila koncem junija lanskega leta; zavili so ga lepo v rjuhe, pa v jama, njegova prvega.

Gorica je zdaj v cvetju; vse cvete. Kar je cvetja za Sопke, poprodavajo ga častnikom, da pošiljajo svojincem živih spominkov izza fronte, cvetje po drevo pa obeta bogato jesen. Mandelj, pravi goriški udomačenec, je že ocvetel; breskev docveta, hruška in češplja je zabelela in črešnjevih češulikov cvetje se odpira. Na večer vse diši po cvetočih lavoriki. Pesnikom najbrž ta vzduh vzbuja koprnenje po slavčih, ki naj bi jim pripomogli, da se dokopljejo do lepih misli; vsakdanjim ljudem pa ob lavoričem duhu na mar prihaja, kako pusta je krompirjeva čorba brez lorberjevega perja.

Udomačene ptujke, palme, visoke, v črno zelenilo oblečene ciprese, cedre libanonske, ki se goje po goriških vrtovih — samo visoko, žalobno zimzelenje, pa se ne zganejo; dolgočasno zelenijo naprej, kakor so zelenele vsi zimo; ni jim do cvetja. So pač na svojem mestu, prav na svojem mestu.

Po vrtu se drvijsko kosi, pravi goričanski fantje, brez strahu in bojazni. Točno ob svojem času dopoldne in popoldne žvrgoli svojo kosovsko in ko jo začne, jo začne; nikakor se ne da motiti, naj še kako tu pekaajo granate, on ne pretrga svojega speva. Tako ukopan ti sedi in poje naprej in naprej; ne zgane se, ko žvižga v divjem diru preko njega mrka granata; nemirno brni čezenj preko vrta nekam tja dol proti jugoizhodu, ali pa nekam tja proti zapadu. A tudi

Binkovcu srce ni v hlače padlo: Spomladi gre peti, poje, kakor bi se ž njo kosal, kdo nju li bolje žvižga, ali on na cvetočem lavoričem grmu, ali ona, ki veselo živet, brani ne smeš! dejala je po Slomšku kobilica mravlji in ščinkovec jej daje prav. Včeraj se je zglasila pivka, napovedovalka dežja, pa se je ušela, kakor se letos itak prav nič ne izpozna ne ta ne oni vremenski prerok.

Zdaj pa le še dveh spomladančkov nikar ne pozabiti: Škrjanček na sosednji njivi skaklja od grude do grude, kakor bi iskal, kam li je bušila, pa kako bi se poravnalo, po vrtu pa o. Janko brska, seje, sadi, presaja; škrjanček pa Janko vsak po svoje spomlad znanita, spomlad na grudi, spomlad v prirodi; vsak po svoje dvigata se k nebu pod oblake, škrjanček po svoje, Janko po svoje.

Lepa je spomlad, slišim tičke pet! O priliki pa Vam zopet kaj napišem. Z odličnim spoštovanjem pozdravlja Vaš Sartory-Tory. G. B.

Lahi 18 ur neprenehoma streljali.

Desetnik Breznik Anton, doma iz Kovačevega vrha pri Slov. Bistrici, nam piše z dne 28. marca:

Nekega večera smo dobili nalogo, odriniti v bojno črto. Cel dan je močno deževalo, vsi smo prosili Boga, da bi vsaj na večer očež prenehal. Prošnja je bila uslišana. Imeli smo krasno pot in lepo mesečno noč. Bili smo potem tri dni za bojno črto v rezervi. Drugi večer, ravno ko smo imeli opravilo z novim moštvom, mi prileti sovražna krogla na desno ramo, in mi dvakrat predere mojo bluzo, a moža, ki je stal za menoj, lahko rani na roki, tako da se je smejal, ko je šel na obvezovališče. Po treh dneh zatem zasedemo strelske jarke, polentar pa, kakor da bi vedel, da imamo izmenjavo, začne regljati s puškami in s strojnicami, kot bi nas hotel napasti. Mi smo mirno čakali, naj se približa žičnim oviram, potem bomo že napravili svoje. A Lah se je za enkrat skesal in pomalem je vse utihnilo. Ker mu mogoče streliva za topeve manjka, je začel bolj pogosto mine metati. Pa tudi proti tem si vemo že pomagati; dosti jih pa niti ne razpoči. Nekega večera grem k sosednjemu vođu službenim potom. Ko se nekoliko časa pogovarjamo, prileti sovražna mina na naše kritje. Naenkrat bila je polna luknja dima, ranjen pa k sreči ni bil nobeden. Pred par dnevi je naperil Lah svojo kanonado proti našim strelskim jarkom; 18 ur je streljal kar z vsemi kalibri od največjega do najmanjšega, neprenehoma, a pri našem bataljonu smo imeli samo dva lahko ranjena.

Med takimi in enakimi dogodki nam minevajo dnevi in mesci — že je deseti mesec minul in Lah še tiči tam, kjer je začel. Ne pomagata mu ne regljanje strojnic, ne njegova kanonada, pa tudi mine zadnjega časa nič. Nas tolaži misel: Vsaka krogla ne zadene, vsaka mina ne rani, granate pa rahljajo trda kraška tla. Če pa kateri umrje junaške smrti, nas to nič ne straši, saj skoro vsakega krasi svetinjska Matera božje. Smrt Marijinih častilcev je lepa, kaj se le smrt častilca Marijinega vojaka-junaka. Celo bojišče je pri nas ena Marijina družba. Marsikateri, ki bi se bil prej svetinjske sramoval, si jo sedaj s ponosom pripne.

Vsem bralcem in bralkam ljubljene našega „Slovenskega Gospodarja“ iskrene pozdrave! — Emanuel, tebi pa povemo: Spametuj se, dokler je čas! Če ne, v deželo tvojo gremo, nazaj ne spraviš nas!

Nemiri v Firenci.

Po poročilih nemških listov so se pojavili preteklo soboto, dne 1. aprila, v Firenci veliki nemiri. Na tisoče žensk iz mesta in okolice je hodilo okrog in kričalo: „Proč z vojsko! Poštjite nam naše možedomov! Dajte kruha otrokom!“ Policija in vojaštvo niso mogli udušiti nemirov. Šele uplivnim meščanom se je posrečilo z dobrohotnim prigovarjanjem narediti mir in red.

Angleški ministrski predsednik v Rimu.

Angleški ministrski predsednik Asquith je dne 31. marca obiskal Rim. Gotovo ni imel kaj novega povedati italijanskim ministrom, ker je bil ž njimi ravnokar v Parizu skupaj. Za to je bolj važno, da je v Rimu obiskal tudi papeža Benedikta XV., ki je priznalo največji zagovornik skorajšnjega miru. Asquith je imel gotovo poved, da se predstavi ob pravem času tudi sedanjemu mirovnemu papežu, kajti tudi na Angleškem vsled neuspehov vsepovsod ni nobenega vojnega navdušenja več.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču nobenih posebnih dogodkov. Rusi pridno obstreljujejo naše in nemške postojanke. Za rusko fronto pa se opazuje veliko premikanje čet, kar pomenja, da ruski poveljniki na novo razvrščajo svoje čete in da bodo kmalu večji boji.

Nemci so izračunili, da so Rusi imeli v zadnjih bojih z Nemci najmanj 140.000 mož izgub. Takih izgub tudi velike armade ne prenesejo.